

מפעולות ועד הלשון

רשימת מונחי ההלבשה

הרשימה הזאת חוברה בידי חברי הועדה למונחי ההלבשה שבירושלים במשך שנת תרצ"ה. חבריה היו: הרב ש. אסף, ה"ה א. מ. ליפשיץ, ש"י עגנון והפרופ' י. קלוזנר ומזכירה ד"ר ז. גולדמן. הועדה עבדה לפי חומר ההצעות שלוקט והומצא לה ע"י מזכירה והרשימה נערכה עריכה סופית בהשתתפותו של הפרופ' ג. ה. טורטשינר. המלים המסומנות בכוכב * הנן בבחינת הצעה, כיון שלא באה עליהן הסכמת כל הועדה או הועד והן נרשמו כאן להיותן מוצעות ע"י רוב חברי הועד שנענו למשאל המזכירות. והשימוש בהן יכריע ביניהן.

Knopfloch	אָכּיק
Pluderhosen	אַכְרָקִים
Schlussrock	אַדָּר
Mantel	אַדְרֶת, מָעִיל עֲלִיוֹן
stopfen (Strümpfe)	אַחָה
Sattel	אַכְסִית
Fingerhut	אַצְבָּעוֹן
Kleiderschrank	אַרוֹן בְּגָדִים
Stoff, Zeug	אַרִּיג
Haariger Stoff	אַרִּיג שְׁעִיר
Herrenrock	בְּגָד, מָעִיל
Amtskleider	בְּגָדֵי שָׂרָד
Leinen	בְּד, פִּשְׁתָּה (ר' פִּשְׁתִּים)
füttern	בָּטֵן
Futter	בִּטָּנָה
Strumpfhalter, Strumpfband	בִּירִית
Büstenhalter	* בֵּית חֲזָה
	בֵּית יָד (ר' שְׁרוּוֹל)
Kapuze	בֵּית רֹאשׁ

Brokat	ברוקמה (מין אָריג צבעוני)
Leibchen	גופית
Sohlenleder	גלדה
Talar	גלימה
Gamaschen ¹⁾	* גמשה, גמשות, * מחסה
Strumpf	גרב
Latz	דש
Schnalle	חבט
Weste	חזיה
Oberhemd	חלוק, (ר' כתונת)
Anzug	חליפה
Bluse, Jacke	חלצה
Wolljacke, sweater	חלצת צמר
Kittel	חמילה
Unterärmel	חסת
Halbschuh	* חצאי-נעל, (ר' חצאי-נעלים)
Flicken	טלאי
Einstarstück	טריו, ידה, (ר' שרוולית)
Muff	ידנית
Hut	כובע (מלרע)
Mütze	כובעית
Strich des Stoffes	כיוון האריג
	פלי לָבָן (ר' לָבָנִים)
Barett	כמטה
Zipfel des Kleides	כנף הכנף
Handschuh	כסיה (כסיות)
Haube	כסה
Knopf	כפתור
Hemd	כתננת, (ס' כתננת, ר' כתננת, ס' כתננת ר' חלוק).

(1) מקור השם ג'ראמס, שם מקום בנורווגיה. ט.

Nachthemd	כתנת-לילה
Filz	לְבָד
grober Filz	לְבָד גָּס
Weisswäsche	לְבָנִים, קְלִי לָבָן
Schleife	לולאה
Druckknopf	לְחִיצָה, (ר' לְחִיצִים, לְחִיצִים)
Frauenjacke	לְסוּסָה
Zylinderhut	מִגְבַּע
steifer, runder Hut	מִגְבַּעַת (כּוֹבַע עָגֹל)
Stiefel (Schaftstiefel)	מִגְף, (ר' מִגְפִּים, נִקְבָה)
Uniform	מִדִּים (רְבוּי)
Halbstiefel (niedrige Schaftstiefel)	מוֹקִים (נִקְבָה)
Korsett	מְחוּץ
	* מִחְסָה, (ר' * גִּמְשָה)
Tüch	מִטְפַּחַת
Hosen	מִכְנָסִים
Franse	מָלֵל, שִׁיף
Mousselin	מִלְמָלָה
Felleisen	מִלְתָּחָה
Hausschuh, Pantoffel	מְסוּלִים, (נִעְלֵי בַּיִת)
Gewebe	מִסְכָּה
Kamm	מִסְרָק
weitzinkiger Kamm	— דָּלִיל
dichter Kamm, Staubkamm	— צָפוּף
	מַעִיל (ר' בְּגָד)
Hausrock	מַעִיל בַּיִת, בְּגָד בַּיִת
Regenmantel	מַעִיל גֶּשֶׁם
	מַעִיל עֲלִיוֹן, (ר' אֲדָרְת)
Mützenschirm	מִצְחָה
Staubmantel	מַעֲפָרֶת

Käppchen	מַצְנָפֶת
Hemdhosen (combination)	מַצְנָפֶת ¹
Seide	מָשִׁי שִׁירָאִין
	* מחלה, ר' * תלי
Untertaille	מַחְנִית
gefütterter Schuh	נַעַל מְבֻטָּנֶת, נַעַל שֶׁל זָרֵב
Haarnetz	סִבְכָּה (סִבְכַת הַשַּׁעַר)
Reissverschluss	* סְגֻרֹר, * סְגֻרָץ
Halstuch	סוּדֶר
Sohle	סֻלָּה
Tüll	סֻלְסֻלָּה
Sandale	סַנְדָּל
Schürze	סֶנֶר
Leibnetz	סֶרֶג
Band	סֶרֶט
Besatz	עֲטוּר
Schlafrock	עֲטִיפָה (עֲטִיפַת בֶּקָר)
Halsbinde	עֲנִיכָה
Gummischuh	עֲהָדֵל
Öffnung	פֶּה (פִּי-הַבָּנָד)
Socke	פֻּזְמָק
	פִּיף, ר' מָלֵל
	פֶּלֶג-שִׁמְלָה, ר' שִׁמְלָנִית
Wams	פֶּקְרִיס (הַגֶּס)
Pelz	פֶּרִיזֶה
heften (mit Stecknadeln u. dergl.)	פָּרַף
	פִּשְׁתָּה (פִּשְׁתִּים) ר' בֶּד

1) רק כששני החלקים היינו מבגדים וחלצה מצמרפים לחטובה אחת או כשהלבוש עשוי לשמש את שניהם, ואם לאו—קרא "תחתנית".

Kragen	צווארון
Gorgerette	צוֹרוֹנִית
Schleier	צִיף
Sammt	קטיפה
Kleiderständer, Kleiderhaken	קֶלֶב (ר' קֶלָבִים)
Falte	קֶסֶל
Häkchen	קֶרֶס
Bügel	*קֶשֶׁמִית (ר' תָּלִי)
Schal	רֶדִיד
zuknöpfen	רֶכֶס
Haarband	שָׁבִים
Schleppe	שֶׁבֶל
Unterrand (breit, des Kleides)	שׁוּלִים, שׁוּלֵי הַבֶּגֶד שִׁירָאִין ר' קָשִׁי
Überwurf, Umhang	שֶׁמָּה
Frauenkleid	שֶׁמָּלָה
Frauenrock	שֶׁמָּלָנִית (פֶּלֶג־שֶׁמָּלָה)
Rand, Schmalrand	שֶׁסָּה
Krempe	שֶׁסָּה (שֶׁפֶת־הַמִּבְרָע) שׁוּלֵי הַבֶּגֶד ר' שׁוּלִים
Ärmel	שְׁרוּלִי, בֵּית יָד
Manschette	שְׁרוּלִית, יָדָה
Spitze(ntuch), Broderie	תְּחָרִים (יחיד)
Unterhosen	תְּחָתוֹנִים
Unterrock	תְּחָתוֹנִית
Bügel	*תָּלִי, *מִתְּלָה, *קֶשֶׁמִית
uasbessern	תָּמַן